

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/biezaca-dzialalnosc-biu/179761,Uroczystosc-odslonienia-upamietnienia-wiezniow-oboza-przejsciowego-NKWD-w-Ostrow.html>
29.04.2024, 19:01

Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia więźniów obozu przejściowego NKWD w Ostrówku - Ostrówek (gm. Klembów pow. Wołomin), 1 marca 2023

1 marca 2023 r. w Narodowym Dniu Pamięci Żołnierzy Wyklętych odbyła się uroczystość upamiętnienia więźniów obozu przejściowego NKWD w Ostrówku.

Wydarzenie rozpoczęła msza święta w intencji ojczyzny w kościele pw. Najświętszej Maryi Panny Matki Kościoła w Ostrówku, po której uczestnicy przeszli w pochodzie do miejsca upamiętnienia.

Tam został odsłonięty i poświęcony nowy pomnik upamiętniający więźniów obozu NKWD w Ostrówku.. Ceremonii towarzyszyła prelekcja historyczna dr. Tomasza Łabuszewskiego, dyrektora warszawskiego oddziału IPN oraz krótkie wystąpienia innych gości. Na zakończenie uroczystości delegacje złożyły wieńce pod upamiętnieniem.

Odnowienie pomnika było możliwe dzięki współpracy Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Warszawie i gminy Klembów.

***

W Ostrówku w jednym z domów od września do listopada 1944 roku znajdowała się siedziba NKWD.

W obozie przetrzymywano około czterystu

Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia więźniów obozu przejściowego NKWD w Ostrówku - Ostrówek (gm. Klembów pow. Wołomin), 1 marca 2023

Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia więźniów obozu przejściowego NKWD w Ostrówku - Ostrówek (gm. Klembów pow. Wołomin), 1 marca 2023

żołnierzy Armii Krajowej, Narodowych Sił Zbrojnych oraz Batalionów Chłopskich w ziemiankach urządzonych w pobliskim zagajniku.

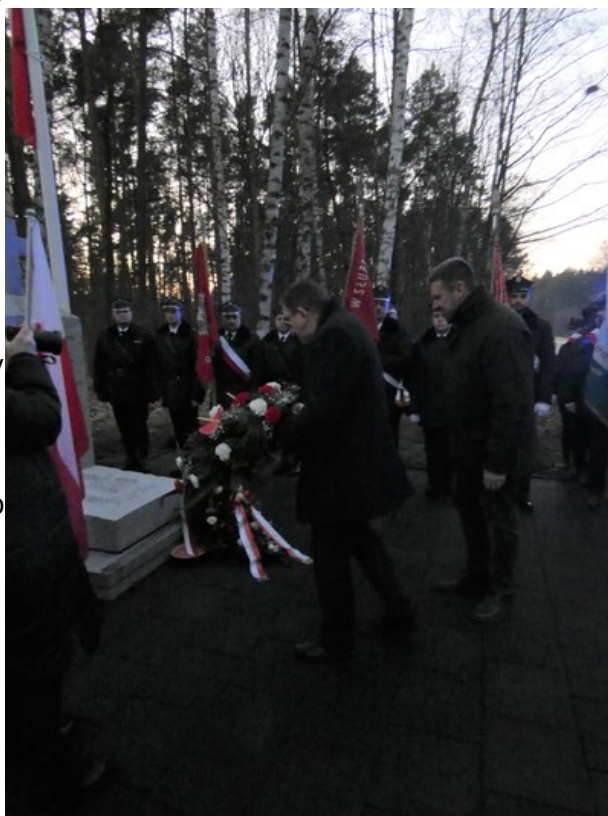
OSTRÓWEK - OBÓZ PRZEJŚCIOWY NKWD

Przed wojną miejscowość willowa około 8-10 km od Wołomina. Wojska sowieckie weszły do Ostrówka w pierwszej połowie sierpnia 1944 r., a już we wrześniu NKWD przystąpiło do budowy na skraju lasu przy drodze biegnącej do przystanku kolejowego obozu. Po kilku dniach zaczęto zwozić bądź przyprowadzać pieszo aresztowanych żołnierzy podziemia niepodległościowego (z AK, NSZ, BCh). Łącznie przetrzymywano tam około 400 osób. W obozie trzymano ludzi w 5 ziemiankach, 2 dużych i 3 małych. Skonstruowane były w ten sposób, że w prostokątnym dole wykopanym w ziemi i nakrytym okrągłakami wstawiano do środka zbite z balików drewniane prycze, gdzie niegdzie była rzucona słoma. Cały obóz był otoczony drutem kolczastym i wkoło stali strażnicy. Wejście oraz brama wjazdowa były od strony obecnej ul. Leśnej i od tej strony nie można było osobom postronnym podchodzić. W listopadzie 1944 r. rozpoczęto likwidowanie obozu. Zatrzymanych wywożono w trzech turach: pierwsza 12 samochodów ciężarowych, druga 6 samochodów ciężarowych, trzecia 3 samochody ciężarowe. Przewożono ich do obozu w Sokołowie Podlaski (zlokalizowanym na miejscowym stadionie), gdzie byli ładowani do wagonów towarowych i wywożeni do ZSRR.

Informacja została przygotowana na podstawie:

Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia więźniów obozu przejściowego NKWD w Ostrówku - Ostrówek (gm. Klębów pow. Wołomin), 1 marca 2023

Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia więźniów obozu przejściowego NKWD w Ostrówku - Ostrówek (gm. Klębów pow. Wołomin), 1 marca 2023

1. Relacja Pani Marii Grylewicz
2. Józef Wojdyna, informacje zebrane przez autora /żołnierza AK, prezesa Koła/, opracowane i spisane w Kronice Koła ZBOWiD w Klembowie

Relacja Marii Grylewicz, mieszkanki Ostrówka, domu sąsiadującego z domem Niedzielskiego, gdzie mieszkało dowództwo obozu.

„Miałam wtedy 10 lat. W naszym domu było NKWD, słyszałam, jak przesłuchiwali, przyprawiali całą noc ludzi. Był taki okres, kiedy ja z moją siostrą i mamą spałyśmy na schodach, mama nas otulała pierzyną, a NKWD całą noc przyprawiało ludzi. Słyszałam strzępy przesłuchań : „A ty robił, a ty mówił..”. I tak w kółko... Potem niektórych wsadzali do piwnicy w naszym domu. Pod podłogą była mała piwniczka, gdzie mama trzymała ziemniaki i ci przetrzymywani siedzieli na ziemniakach. Było im tam niewygodnie, musieli siedzieć w kucki. Krzyków i bicia nie pamiętam. To była zima 1944/45. A w obozie obok, trzymano ludzi w ziemniakach, które były częściowo w ziemi z okrągłaków zrobione, były tam też prycze drewniane. Wiem to stąd, że po likwidacji obozu zostało to wszystko, a my - jak to dzieciaki - biegaliśmy po tym. Te ziemniaki to był taki prostokątny dół wykopany wzdłuż w ziemi i nakryty okrągłakami, a w środku zbite z balików były prycze i gdzieś gdzieś była rzucona garstka słomy. Tych dołów było kilka. Cały obóz był otoczony drutem kolczastym i wokoło stali strażnicy. Wejście było od strony obecnej ul. Leśnej i od tej strony nie można było postronnym podchodzić, tylko trzeba było iść drugą stroną ulicy. Obóz został zlikwidowany, jak

Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia więźniów obozu przejściowego NKWD w Ostrówku - Ostrówek (gm. Klembów pow. Wołomin), 1 marca 2023

Willi Niedzielskiego 4, gdzie kwaterowało dowództwo obozu przejściowego NKWD

już było ciepło w 1945 r.”.

PLIKI DO POBRANIA

[Lista więźniów obozu w Ostrówku \(tif, 706.92 KB\)](#)

[21.02.2023 13:00](#)

[Miejscowości, z których pochodzili więźniowie \(tif, 339.71 KB\)](#)

[21.02.2023 13:00](#)

[Ostrówek - informacja \(pdf, 1.38 MB\)](#)

[21.02.2023 13:00](#)

Pomnik

Ślady po ziemiankach obozu przejściowego NKWD -
stan obecny

Ziemianki